Buddhist Hymnal by Bhajagovinda Ghosh

प्रज्ञापारमितास्तवः

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་མའི་བསྟོད་པ།

ॐ नमो भगवत्यै आर्यप्रज्ञापारमितायै

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

Prayer to the Perfection of Wisdom

निर्विकल्पे नमस्तुभ्यं प्रज्ञापारमितेअमिते ।
या त्वं सर्वानवद्यागिं निरवद्यैर्निरीक्ष्यते ॥ १ ॥

གང་ཁྱོད་སྐུ་ཀུན་ཉེས་མེད་ལ།
ཉེས་མེད་རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་མཛད་པ།
དཔག་མེད་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན།
རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཕྱག་འཚལ་འདུད།། ༡

Homage to Thee,perfect wisdom,
Boundless and transcending thought !
All Thy limbs are without blemish,
Faultless those who Thee discern. 1

आकाशमिव निर्लेपां निष्प्रपचश् निरक्षराम् ।
यस्त्वां पशयति भावेन स पश्यति तथागतम् ॥ २ ॥

རྣམ་མཁའ་བཞིན་དུ་གོས་མེད་ཅིང་།
སྤྲོས་པ་མེད་ཅིང་ཡི་གེ་མེད།
བསམ་ཡས་ཁྱོད་མཐོང་གང་ཡིན་པ།
དེས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་།། ༢

Spotless, unobstructed, silent,
Like the vast expanse of space !
who in truth does really see Thee
The Tathagata perceives. 2

तव चार्यगुणद्याया बुद्धस्य च जगदगुरोः ।
न पशयन्त्यन्तरं सन्तश्चन्द्रचन्द्रिकयोखि ।। ३ ।।

འཕགས་མ་ཡོན་ཏན་ལྷུག་ཁྱོད་དང་།
སངས་རྒྱས་འགྲོ་བའི་བླ་མ་རྣམས།
ཁྱད་པར་ཡོད་པར་མ་འཁྲུམས་ཏེ།
ཟླ་བ་དང་ནི་ཟླ་འོད་བཞིན།། ༣

As the moonlight does not differ
From the moon, so also Thou
who abound'st in holy virtues,
And the teacher of the world. 3

कृपात्मकाः प्रपद्य त्वां बुद्धधर्मपुरःसराम् ।
सुखेनायान्ति माहात्म्यमतुलं भक्तिवत्सले ।। ४ ।।

གུས་ལ་བྱམས་མ་སངས་རྒྱས་ཀྱི།
ཆོས་ཀྱི་སྟོན་འགྲོ་ཁྱོད་བརྟན་ནས།
ཐུགས་རྗེའི་བདག་ཉིད་མཉམ་མེད་པའི།
བདག་ཉིད་ཆེན་པོར་བདེ་བླག་འགྲོ།། ༤

Those, all pity, who came to Thee
Buddhadharmas heralding,
They will win with ease, O Gracious !
Majesty beyond compare. 4

सकृदप्याशये शुद्धे यस्तां विधिवदीक्षते ।
तेनापि नियतं सिद्धिः प्राप्यतेअमीधदशनि ।। ५ ।।

ལན་ཅིག་ཙམ་ཡང་བསམ་དག་པས།
ཁྱོད་ལ་ཚུལ་བཞིན་བལྟ་བ་དང་།
དེས་ཀྱང་མཐོང་བ་དོན་ཡོད་ཀྱི།
དངོས་གྲུབ་ངེས་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར།། ༥

Pure in heart, when once they duly
Look upon Thee, surely then
Their complete success is certain
O, Thou fruitful to behold. 5

सर्वेषामपि वीराणां परार्थे नियतात्मनाम् ।
पोषिका जनयित्री च माता त्वमसि वत्सला ।। ६ ।।

གཞན་དོན་མངོན་དགའི་བདག་ཉིད་ཅན།
དཔའ་བོ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི།
གསོ་མཛད་བསྐྱེད་པར་མཛད་པ་སྟེ།
ཁྱོད་ནི་བྱམས་མའི་ཡུམ་ལགས་སོ།། ༦

To all heroes who of others
Have the welfare close at heart
Than a mother, who doesn't nourish,
Givest birth, and givest love. 6

यद् बुद्धा लोकगुरवः पुत्रास्तव कृपालवः ।
तेन त्वमसि कल्याणि सर्वसत्वपितामही ।। ७ ।।

གང་སླད་སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་གཙོ།
ཐུགས་རྗེ་ཅན་རྣམས་ཁྱོད་ཀྱི་སྲས།
དེ་ཡི་སླད་དུ་དགེ་མ་ཁྱོད།
སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཕྱི་མོ་ལགས།། ༧

Teachers of the world, the Buddhas;
Are Thine own compassionate sons;
Then art thou, O Blessed Lady,
Grandma thus of beings all. 7

सर्वपारमिताभिस्त्वं निर्मलाभिरनिन्दिते ।
चन्द्रलेखेव ताराभिरनुयातासि सर्वदा ।। ८ ।।

ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲི་མེད་པ།
ཀུན་གྱིས་མ་སྨད་པ་ཁྱོད་ཀྱི།
དུས་ཀུན་རྗེས་སུ་འབྲང་ལགས་པ།
རྒྱུ་སྐར་རྣམས་ཀྱིས་ཟླ་རིས་བཞིན།། ༨

All th' immaculate perfections
At all times encircle Thee,
As the stars surround the crecent,
O Thou blameless holy one ! 8

विनेयं जनमासाद्य तत्र तत्र तथागतैः ।
बहुरूपा त्वमेवैका नानानामभिरीडसे ।। ९ ।।

གདུལ་བྱའི་འགྲོ་བ་བརྟེན་ནས།
དེ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་ཀྱིས།
ཁྱོད་ཉིད་གཅིག་པུ་ཚུལ་མང་དུ།
སྣ་ཚོགས་མཚན་གྱིས་བསྟགས་པ་མཛད།། ༩

Those in need of light considering,
The Tathagatas extol
Thee, the Single One, as many,
Multiformed and many-named. 9

प्रभां प्राप्येव दीप्तांशोरवश्यायोदबिन्दवः ।
त्वां प्राप्य प्रलयं यान्ति दोषावादाश्च वादिनाम् ॥ १० ॥

ཟིལ་པའི་ཆུ་ཡི་ཐིགས་པ་རྣམས།
ཉི་མའི་འོད་དང་མཇལ་བ་བཞིན།
རྒོལ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྩོད་དང་སྐྱོན།
ཁྱོད་དང་མཇལ་ན་འཇིག་པར་འགྱུར།། ༡༠

As the drops of dew in contact
With the sun's rays disappear,
So all theorizings vanish,
Once one has obtained Thee. 10

त्वमेव त्रासजननी बालानां भीमदर्शना ।
आश्वासजननी चासि विदुषां सौम्म्ंयदर्शना ॥ ११ ॥

ཁྱོད་ཉིད་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ནི།
སྐྲག་བྱེད་མཐོང་ན་འཇིགས་པ་དང་།
མཁས་པ་རྣམས་ལ་དབུགས་འབྱིན་པ།
སྙེད་པས་མཐོང་ན་ཞི་བ་ལགས།། ༡༡

When as fearful Thou appearst
Thou endanger'st fear in fools;
When benignly Thou appearst
Comes assurance to the wise 11

यस्य त्वय्यभिष्वं स्तन्नाथस्य न विद्यते ।
तस्यम्ब कथमन्यत्र रागद्वैषौ भविष्यतः ।। १२ ।।

ཁྱོད་མགོན་གང་ལ་ཁྱོད་ལ་ཡང་།
མངོན་པར་ཆགས་པ་མངའ་མིན་ན།
དེ་ལ་ཡུམ་གཅིག་ཇི་ལྟར་ན།
གཞན་ལ་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་འབྱུང་།། ༡༢

How will one who no affection
Has for Thee, though yet you saved him,
Have, O mother, greed and loathing
For the many other things? 12

नागच्छसि कुतश्चिच्च्वं न च क्वचन गच्छसि ।
स्थानेष्वपि च सर्वेषु विद्वभिर्नोपलभ्यसे ।। १३ ।।

ཁྱོད་ནི་གང་ནས་མ་བྱོན་ཞིང་།
གང་དུ་ཡང་ནི་མི་གཤེགས་པས།
གནས་ནི་ཐམས་ཅད་དག་ཏུ་ཡང་།
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དམིགས་མ་ལགས།། ༡༣

Not from anywhere Thau comest,
And to anywhere dost Thou go;
In no dwelling place have sages
Ever apprehended Thee. 13

ये त्वामेवं न पश्यन्ति प्रपश्यन्ते च भावतः ।
प्रपद्य च विमुच्यन्ते तदिदं महद्भूतम् ।। १४ ।।

གང་ཁྱོད་དེ་ལྟར་མ་འཁྲུམས་ནས།
བསམ་པ་ཡིས་ནི་བསྒྲུབས་པ་དང་།
བསྒྲུབས་པ་ལས་ནི་རྣམ་གྲོལ་བ།
དེ་འདིར་རྨད་བྱུང་ཆེན་པོ་ལགས།། ༡༤

Not to see Thee in this manner
is to have attained to Thee,
Gaining thus the final freedom -
O how wonderful is this. 14

त्वामेव बध्यते पश्यन्नपश्यन्नपि बध्यते ।
त्वामेव मुच्यते पश्यन्नपश्यन्नपि मुच्यते ।। १५ ।।

ཁྱོད་ཉིད་མཐོང་ན་འཆིང་འགྱུར་ཞིང་།
མ་མཐོང་ན་ཡང་འཆིང་བར་འགྱུར།
ཁྱོད་ཉིད་མཐོང་ན་གྲོལ་འགྱུར་ཞིང་།
མ་མཐོང་ན་ཡང་གྲོལ་བར་འགྱུར།། ༡༥

One indeed is bound who sees Thee;
One who sees not is bound too,
One again is freed who sees Thee;
One who sees not freed is too. 15

अहो विस्मयनीयासि गम्भीरासि यशस्विनी ।
सुदुर्बोधासि मायेव दृश्यसे न च दृश्यसे ।।१६ ।।

ཨེ་མ་ཡ་མཚན་ཆེར་ངོང་མ།
གྲགས་ལྡམ་མ་ཁྱོད་བཟང་མོ་ལགས།
ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་སྒྱུ་མ་བཞིན།
སྣང་ཞིང་མི་སྣང་བ་ཡང་ལགས།། ༡༦

Wonderful, Profound, Illustrious,
Hard Thau art to recognise,
Like a mock show Thou art seen, and
Yet Thou art not seen at all. 16

बुद्धैः प्रत्येकबुद्धैश्च श्रावकैशच निषेविता ।
मार्गस्त्वमेको मोक्षस्य नास्त्यन्य इति निश्चयः ।। १७ ।।

སངས་རྒྱས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་།
ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་བསྟེན་མ།
ཁྱོད་ནི་གཅིག་པུ་ཐར་པའི་ལམ།
དེ་ལྟར་གཞན་དག་མེད་པར་ངེས།། ༡༧

By all Buddhas, Single Buddhas,
By Disciple courted, too,
Thou the one path to salvation,
There's no other verily. 17

व्यवहारं पुरस्कृत्य प्रज्ञप्त्यर्थं शरीरिणाम् ।
कृपया लोकनाथैस्त्वमुच्यसे च न चोच्यसे ।। १८ ।।

ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་དོན་དུ།
ཐ་སྙད་མདུན་དུ་མཛད་ནས་ནི།
བརྩེ་བས་འཇིག་རྟེན་མགོན་རྣམས་ཀྱིས།
ཁྱོད་བསྟན་མ་བསྟན་པར་ཡང་གདའ།། ༡༨

Saviours of the world, from pity,
So that men might understand,
Speak of Thee, observing custom,
Yet of Thee they do not speak. 18

शक्तः कस्त्वामिह स्तोतुं निर्निमित्तां निरञ्जनाम् ।
सर्ववाग्विषयातीतां या त्वं क्वचिदनिःश्रिता ।। १९ ।।

འདིར་ཁྱོད་བསྟོད་པར་སུས་ཧཻ་ཐོགས།
མཚན་མ་མེད་ཅིང་གོས་པ་མེད།
ངག་གི་ཡུལ་ཀུན་ལས་འདས་མ།
གང་ཁྱོད་འགར་ཡང་རྟེན་མི་མངའ།། ༡༩

Who is able here to praise Thee,
Lacking signs and featureless?
Thou the range of speech transcending,
Not supported anywhere. 19

सत्येवमपि संवृत्या वाक्पथैर्वयमीदृशैः ।
त्वामस्तुत्यामपि स्तुत्वा तुष्टुन्तः सुनिर्वृताः ।। २० ।।

དེ་ལྟར་གདའ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ།
བདག་ཅག་ངག་ལམ་འདི་འདྲ་བས།
ཁྱོད་ནི་བསྟོད་བྱར་མི་གདའ་ནའང་།
བསྟོག་པས་ཤིན་ཏུ་སྙ་ངན་འདས།། ༢༠

In such workds of current language
Constantly we laud Thee, whom,
None of our acclaim concrneth;
So we reach beatitude. 20

प्रज्ञापारमितां स्तुत्वा यन्मयोपचितं शुभम् ।
तेनास्त्वाशु जगत् कृत्स्नं प्रज्ञापारपरायणम् ।। २१ ।।

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་བསྟོད་ལས།
བདག་གིས་དགེ་བ་གང་བསགས་པ།
དེ་ཡིས་འཇིག་རྟེན་མ་ལུས་པ།
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གཞོལ་ཤོག། ༢༡

By my praise of Perfect Wisdom
All the merit I may rere,
Let that make the world devoted
To this wisdom without peer. 21

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་མའི་བསྟོད་པ་སློབ་
དཔོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ།།
ཁ་ཆེའི་པ་ཎྜི་ཏ་ཞིག་ལེ་བུམ་པ་དང་། ལོ་ཙཱ་བ་བློ་ལྡན་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའོ།།

NOTE:

"The prayer to the Perfection of Wisdom" / Prajnaparamitastavah occurs in Pancavimsati-sahasrika Prajnaparamita composed by Acarya Nagarjuna in the 1st half of the 2nd century A.D. As evident from the statement in the end of salutation - Slob-dpon Phags-Pa Klu-sgrub kyis mdzad-pa rdzogs-so / Acarya Nagarjuna viracitah Samaptah (ed. Nalinaksha Dutt, Calcutta, Oriental Series, No. 8, Luzak & Co. London, 1934).

The Tibetan version of the salutation occurs in Tanjur, Bstod-Tshogs/Stava samgrahah (Vol. Ka, F. 76 (a) - (b). Another Tibetan version also occurs in Astasahasrika. Both the Tibetan versions tally with that of Sanskrit.

According to Dr. N. Dutt, the form of salutation 'Omn Namo Bhagvatyai Arya Prajnaparamitayai' is given only in Pancavimsatika, in all other manuscripts begins with 'Omn Namo Maitreyanathaya'.

English translation of the prayer by Edward Conze in *Buddhist scriptures*, pp; 168-171 (Penguin Classics / Penguin Books, England, 2nd Reprint 1966, 1st Pub. 1959, end Reprint 1960).

This is not the place to discuss the sublime metaphysical aspects of Prajnaparamita / Transcendental wisdom. We quote hereunder a short passage from the work of Edward Conze *Thirty Years of Buddhist Studies.* Bruno Cassirer, Oxford, 1967, pp. 64. which, I think, will speak out the basic conception of perfection of wisdom. "The unity of compassion and wisdom is acted out by the six perfections, or Paramita, 'methods by which we can go to the Beyond'. A person turns into a Bodhisatva when he first resolves to win full enlightenment for the benefit of all beings. Thereafter, until Buddhahood, he passes many aeons in the practise of the Paramitas. So important is this concept that the Mahayana often refers to itself as the 'Vehicle of the Paramitas'. The six are: the perfections of giving, morality, patience, vigour, concentration, and wisdom."